

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МИКОЛАЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО»**

**ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНОГО ТА
ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ (ВИПУСКОВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної роботи

ВСП «Фаховий коледж МНУ

імені В.О. Сухомлинського»

Олена САХАРОВА

27 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СТАТИСТИКА»

освітньо-професійний ступінь

фаховий молодший бакалавр

галузь знань

07 Управління та адміністрування

спеціальність

072 Фінанси, банківська справа, страхування

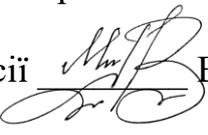
та фондовий ринок

Розробник: Подгорна Алла Олександрівна, викладач першої категорії циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки ВСП «Фаховий коледж МНУ імені В. О. Сухомлинського»

 Алла ПОДГОРНА

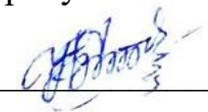
Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки.

Протокол № 1 від «26» серпня 2024 року

Голова циклової комісії Владислав МИРУН

Програму погоджено навчально-методичною радою коледжу.

Протокол № 8 від «27» серпня 2024 року

Голова навчально-методичної ради Олена САХАРОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Загальна кількість годин - 51	Галузь знань: 07 Управління та адміністрування	Обов'язкова
	Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок	Рік підготовки: 2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	Освітньо-професійний ступінь: <u>фаховий молодший бакалавр</u>	Семестр 3-й
		Лекції - 20 год.
		Практичні - 31 год.

Мова викладання – українська

Електронна адреса дистанційного курсу на платформі Human – <https://lms.human.ua/app/group/1091257/feed>

2. Анотація

В системі економічної освіти “Статистика” є однією з основних дисциплін циклу загальної підготовки. Методи статистичного вимірювання і оцінювання явищ і процесів навколишнього світу, діагностика їхнього стану та моніторинг змін у часі, причинний аналіз впливу різних факторів застосовуються майже у всіх галузях знань. Загальновизнана роль статистики у пізнанні закономірностей соціально-економічних явищ і процесів. Тому, підготовка фахівців у галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку обов’язково передбачає опанування статистичними методами збирання, обробки та аналізу статистичної інформації, вміння професійно інтерпретувати результати статистичного дослідження та використовувати їх у системі управління. Навчальна дисципліна «Статистика» містить системне викладення статистичних методів, що застосовуються на основних стадіях будь-якого економіко-статистичного дослідження: збирання первинної інформації, її обробка на стані статистичного зведення, обчислення узагальнюючих показників для аналізу й прогнозування з використанням економіко-математичних методів, а також табличного та графічного методів. Програма вивчення навчальної дисципліни циклу професійної та практичної підготовки «Статистика» спрямована на вивчення принципів організації статистичних спостережень, методик розрахунку показників статистичного аналізу соціально-економічних явищ і процесів.

3. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Предмет навчальної дисципліни: навчальної дисципліни є розміри і кількісні співвідношення

масових явищ і процесів у економіці.

Мета навчальної дисципліни: формування системи спеціальних знань здобувачів вищої освіти з питань формування знань щодо методів збирання, оброблення та аналізу інформації стосовно соціально-економічних явищ і процесів.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- вивчення методологічних засад організації статистичних спостережень, зокрема вибіркових, систематизація та узагальнення статистичних даних;
- логічне обґрунтування та алгоритм розрахунку різних за аналітичною функцією статистичних показників, зведених індексів і рейтингових оцінок;
- вивчення методів аналізу закономірностей розподілу, оцінювання варіації, диференціації та концентрації явищ і процесів;
- освоєння методів аналізу взаємозв’язків і оцінювання ефектів впливу факторів на варіацію і динаміку досліджуваних явищ;
- оволодіння методами вимірювання інтенсивності динаміки, виявлення та екстраполяції тенденцій розвитку, оцінювання сезонних коливань;
- набуття вмінь застосовувати графічно-візуальні методи узагальнення та аналізу даних.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **компетентностями та результатами навчання:**

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв’язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Інтегральна компетентність (ІНК):

Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів фінансової науки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях

Очікувані програмні результати навчання:

PH 03. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами.

PH 06. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.

PH 09. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.

PH 15. Виявляти навички самостійної роботи та роботи в команді, демонструвати гнучке мислення, відкритість до нових знань

4. Передумови для вивчення дисципліни:

«Вища математика», «Основи економічної теорії», «Інформатика і комп'ютерна техніка».

5. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття статистики, її предмет, метод, основні категорії та завдання

Виникнення, формування та розвиток статистики. Предмет статистики. Теоретичні основи статистики. Зв'язок статистики з іншими суспільними науками. Основні категорії статистики: статистична сукупність, статистична закономірність, закон великих чисел. Статистичні ознаки та їх класифікація. Варіація ознак. Статистичні закономірності та форми їх вияву. Загальне поняття про статистичну методологію. Етапи статистичного дослідження. Основні розділи статистичної науки.

Тема 2. Статистичне спостереження

Суть, джерела та організаційні форми статистичного спостереження. Статистична звітність. Види звітності. Спеціально організовані статистичні спостереження та їх види. Статистичні реєстри. Методологічні та організаційні питання статистичного спостереження. План та програма статистичного спостереження. Види і способи спостереження. Помилки спостереження і контроль за вірогідністю даних

Тема 3 Статистичне зведення і групування матеріалів спостереження

Суть та завдання статистичного зведення та групування. Етапи зведення. Види зведення та його програма. Основні питання методологій статистичних групувань. Основні завдання і види групувань. Види групувань за видом групувальної ознаки. Основні методологічні питання групування. Інтервали групувань, їх види та методи розрахунку. Типологічні структурні та аналітичні групування. Вторинні групування та методи їх виконання. Ряди розподілу, їх види і графічне зображення (полігон, гістограма, кумулята). Щільність розподілу.

Тема 4. Способи викладення статистичних даних

Статистичні таблиці, їх структура, види. Правила оформлення та побудови статистичних таблиць. Статистичні діаграми. Основні правила побудови статистичних діаграм: секторна діаграма, стовпчикова діаграма, лінійна діаграма, точкова діаграма (діаграма розсіяння). Види і способи формування рядів розподілу. Графічне представлення ряду розподілу. Вимоги до побудови статистичних таблиць. Поняття статистичної діаграми. Особливості побудови статистичних діаграм засобами Microsoft Excel.

Тема 5. Абсолютні та відносні величини

Статистичний показник як кількісна характеристика суспільних явищ. Види та класифікація статистичних показників. Абсолютні статистичні величини та одиниці їх виміру. Види вимірників абсолютних величин. Види відносних величин, їх зміст та умови застосування. Одиниці виміру відносних величин Принципи побудови відносних величин. Система статистичних показників.

Тема 6. Середні величини, їх суть та значення у вивченні масових соціально-економічних явищ

Суть і значення середніх величин. Розвиток теорії середніх величин А.Кетле. Види середніх величин. Умови використання середньої величини. Особливості обчислення середніх величин. Середня арифметична величина, умови її використання та властивості. Розрахунок середньої арифметичної методом "моментів". Середня гармонійна величина та умови її застосування. Визначення середнього значення відносної величини. Структурні середні, методика їх розрахунку та економічний зміст.

Тема 7. Індексний метод

Сутність індексів, їх функції та роль у статистично-економічному аналізі. Класифікація індексів. Методологічні принципи побудови індексів. Агрегатна форма індексів як основна. Системи взаємозалежних індексів. Розкладання загального абсолютного приросту за факторами. Середньозважені індекси, методологічні принципи їх побудови. Аналіз динаміки середнього рівня інтенсивного показника. Система індексів змінного складу, фіксованого складу та структурних зрушень..

Тема 8. Соціально-економічна статистика

Мета, завдання і предмет соціально-економічної статистики, система їх показників. Категорії економічної статистики. Основні класифікації в економічній статистиці. Виникнення системи національних рахунків (СНР) і її порівняння з іншими економічними моделями. Загальні принципи побудови СНР та її класифікація. Основні макроекономічні показники СНР.

Тема 9. Статистика національного багатства

Поняття національного багатства. Статистика основного капіталу. Класифікація основного капіталу та методи його вартісного оцінювання. Баланс основного капіталу. Показники руху, стану та використання основних засобів. Індексний аналіз ефективності використання основних засобів. Статистика оборотних засобів. Класифікація і структура оборотних активів. Показники ефективності використання оборотних засобів

Тема 10. Статистика населення та рівня життя населення

Категорії населення та їх характеристики. Статистичні показники природного та механічного руху населення. Статистика зайнятості та безробіття. Комплекс індикаторів життєвого рівня та їх показники. Макроекономічні показники життєвого рівня населення. Показники матеріального забезпечення населення та домогосподарств. Соціальні та демографічні показники життєвого рівня.

6. Структура навчальної дисципліни Денна форма навчання

Назви тем	Кількість годин		
	Усього	Лекції	Практичні
<i>Розділ 1. Загальні питання статистики</i>			
Тема 1. Поняття статистики, її предмет, метод, основні категорії та завдання	4	2	2
Тема 2. Статистичне спостереження	4	2	2
Тема 3 Статистичне зведення і групування матеріалів спостереження	6	2	4
Тема 4. Способи викладення статистичних даних	4	2	2
<i>Розділ 2. Методи обробки та аналізу статистичних даних</i>			
Тема 5. Абсолютні та відносні величини	6	2	4
Тема 6. Середні величини, їх суть та значення у вивченні масових соціально-економічних явищ	6	2	2
Тема 7. Індексний метод	4	2	3
<i>Розділ 3. Економічна статистика</i>			
Тема 8. Соціально-економічна статистика.	6	2	4
Тема 9. Статистика національного багатства	5	2	4
Тема 10. Статистика населення та рівня життя населення	6	2	4
Усього годин:	51	20	31

7. Теми лекційних занять Денна форма навчання

Назви тем	Кількість годин
Тема 1. Поняття статистики, її предмет, метод, основні категорії та завдання	2
Тема 2. Статистичне спостереження	2
Тема 3 Статистичне зведення і групування матеріалів спостереження	2

Тема 4. Способи викладення статистичних даних	2
Тема 5. Абсолютні та відносні величини	2
Тема 6. Середні величини, їх суть та значення у вивченні масових соціально-економічних явищ	2
Тема 7. Індексний метод	2
Тема 8. Соціально-економічна статистика.	2
Тема 9. Статистика національного багатства	2
Тема 10. Статистика населення та рівня життя населення	2
Усього годин:	20

8. Теми семінарських занять
Не передбачено навчальним планом

9. Теми практичних занять
Денна форма навчання

<i>Назви тем</i>	<i>Кількість годин</i>
Тема 1. Поняття статистики, її предмет, метод, основні категорії та завдання	2
Тема 2. Статистичне спостереження	2
Тема 3 Статистичне зведення і групування матеріалів спостереження	4
Тема 4. Способи викладення статистичних даних	2
Тема 5. Абсолютні та відносні величини	4
Тема 6. Середні величини, їх суть та значення у вивченні масових соціально-економічних явищ	2
Тема 7. Індексний метод	3
Тема 8. Соціально-економічна статистика.	4
Тема 9. Статистика національного багатства	4
Тема 10. Статистика населення та рівня життя населення	4
Усього годин:	31

10. Теми лабораторних занять
Не передбачено навчальним планом

11. Завдання для самостійної роботи
Не передбачено навчальним планом

12. Форми поточного та підсумкового контролю.

Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань. Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу дисципліни

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Оцінювання знань студентів денної форми навчання з курсу здійснюється за результатами поточного та підсумкового контролю за такими критеріями:

Початковий рівень (1-3 бали). Відповідь студента фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення.

Середній рівень (4-6 балів). Студент відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

Достатній рівень (7-9 балів). Студент знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь правильна, логічна, обґрунтована, хоча у ній бракує власних суджень.

Високий рівень (10-12 балів). Знання студента є глибокими, міцними, системними; вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його (її) навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Оцінювання знань студентів за письмові (тестові, самостійні) роботи здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання кожного виду робіт.

14. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, вирішення задач та розрахункових завдань, ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (презентації, малюнки, схеми, графіки та ін.).

15. Рекомендована література

1. Городянська Л.В., Сизов А.І. Статистика для економістів: навчальний посібник. Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, військовий ін-т, каф. фінансового забезпечення військ. –К.: Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2019. 350с.
2. Бек В.Л., Капленко Г.В. Статистика: Практикум – Л.: Новий Світ-2000, 2007.
3. Бек В.Л. Практикум з теорії статистики. Л.: Новий світ.2007.-285с.
4. Борух В.О. Економічна статистика: Навчальний посібник. К. : Ліра-К, 2016. 318с.
5. Головач О.В. Статистика. К.: Агроосвіта. 2009. 511с.
6. Гетало В.П., Борух В.О., Алямкін Р.В. Економічна статистика. Полтава: „Світоч”. 2012. 356с.
7. Кулинич О.І. , Кулинич Р.О.Теорія Статистики: Підручник. Знання. 2010. 239с.
8. Мармоза А.Т. Теорія статистики.-К.:Ельга, Ніка-Центр, 2013 -392с.
9. Педченко Г. П. Статистика: Навчальний посібник. Мелітополь: Колор Принт, 2018. 266с
10. Статистика: основи теорії: Навчальний посібник. О.О. Горошанська, О.В. Прокопова. ТОВ «Видавництво «Форт». Харків, 2014. 249с.
11. Ткач Є.І., Сторожук В.П. Загальна теорія статистики: підручник.. - 3-тє вид. К.: Центр учбової літератури, 2019. 442 с.
12. Акімов О. В. Статистика в малюнках та схемах : [Навчальний посібник] / О. В. Акімов. - К. : ЦНЛ, 2007. – 168 с.
13. Горкавий В. К. Статистика : [Навчальний посібник] / В. К. Горкавий. – К. : ЦНЛ, 2012. – 608 с.
14. Єріна А. М., Пальян З. О. Теорія статистики : Практикум / А. М. Єріна, З. О. Кальян. – К. : Знання, 2002. – 422 с.
15. Лугінін О. Є. Статистика : [Навчальний посібник] / О. Є. Лугінін . – К.: ЦНЛ, 2007. – 608 с.
16. Макаренко М. В. Теорія статистики: Навчальний посібник. / М. В. Макаренко, І. М. Гойхман, О. О. Гладчук, О. В. Шуть. – К.: Кондор, 2010. – 236 с.
17. Мармоза А. Т. Теорія статистики [текст] підручник / А. Т. Мармоза. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 592 с.
18. Матковський С. О., Марець О. Р. Теорія статистики : [Навчальний посібник] / С. О. Матковський, О. Р. Марець. – К. : Знання, 2010. – 535 с.

19. Моторин Р. М. Статистика для економістів: навч. посіб. / Р. М. Моторин, Е. В. Чекотовський. – 3-тє вид., виправл. і доповн. – К. : Знання, 2013. – 381 с. + компакт-диск. – (Вища освіта ХХІ століття).

Ресурси інтернету:

1. [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua) - Верховна Рада України.
2. <http://www.kmu.gov.ua/> - веб-сайт Кабінету Міністрів України.
3. Державна служба статистики України: www.ukrstat.gov.ua
4. Головне управління статистики у Миколаївській області: <https://www.mk.ukrstat.gov.ua/>